



In dit nummer onder andere: ■ Restauranttip in Villány ■ Praktijkweken Natuurlijk leven ■ Wie woont waar in Hongarije ■ Kisatlasz ■ Wat te doen met oud en nieuw ■ Hongaarse Huzaren - een jongensdroom ■ Roberts Advies: digitaal bouw dossier ■ Overzicht taallessen ■ Danshuis in Utrecht ■ Roberts Nieuwsflits ■ Márti Csille, viltkunstenaar en zeepmaakster ■ Evenementen in Pécs ■ Studiekansen voor Roma jongeren

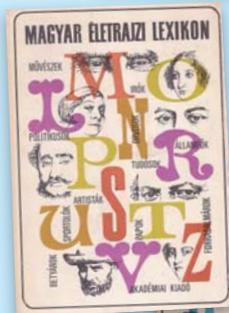
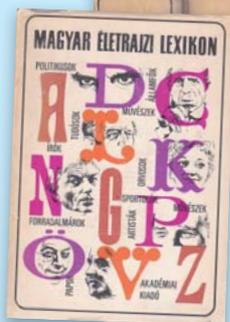
Drie boeken voor een brief...

Deze drie enorm dikke pillen van boeken kijken me al een tijdje met de rug aan. Aan mijn bureau in mijn tweedehands boekwinkel in Bad Bentheim zie ik schuin links voor de kast met 'Hongarije' staan.

Hongaarse boeken, vertaald in het Duits. Hongaarse boeken vertaald in het Nederlands.

Hongaarse boeken in het Hongaars. Literatuur, geschiedenis, fotoboeken, kookboeken. Een kast vol gebruikte boeken. Sommige nog zo goed als nieuw. Anderen al een halve of een hele eeuw oud.

Deze 'folianten' heb ik weer eens uit de kast getrokken. Stuk voor stuk meer dan een kilo zwaar. Moet je eens zien, wat een fraaie omslagen. Zeg nu zelf eens, wat een karakter en een liefde voor taal en letters en boeken spreekt uit deze ontwerpen? En dan de inhoud. Honderden foto's van bekende en onbekende Hongaren. Ik weet het niet of ik ze kan verkopen. Ik weet eigenlijk



ook niet of ik ze wil verkopen. Ze zijn gewoon mooi, zelfs als ze me met de rug aankijken. Maar vooruit, als je me een brief schrijft met een goede motivatie waarom jij ze

graag wilt hebben en wat je er voor over hebt, dan wil ik ze misschien wel aan je overdoen. Waarom? Nou, ik heb ze al een tijdje mogen bewonderen en ik gun ze nu best aan iemand anders. En misschien is het voor mij tijd voor een paar nieuwe mooie tweedehands ruggen om naar te kijken ☺.

Ik wens jullie in ieder geval heel veel Nederlands en Hongaars leesplezier in 2018!

Cees Verharen,
ceesverharen@troas.eu
www.theoldbookcase.com

Huzarensalade?

De oorsprong van de naam 'huzarensalade' is onzeker. Er is wel het volgende verhaal: Deze Hongaarse ruiters trokken in de Keizerlijke Oostenrijkse legers ten strijde tegen de Turken, vaak als verkenners. Eenmaal in vijandig gebied moesten ze onopgemerkt zien te blijven. Vuur maken om te koken was onmogelijk. Daarom namen ze vooraf bereid voedsel mee en mengden dit tot koude salade, die al snel 'huzarensalade' zou zijn genoemd. Tsja, waar of niet waar...

Lees meer over de
Huzaren op pag. 6 en 7



Jonge Roma krijgen hulp bij hun studie

Stichting Vakaró voor Komló helpt komend jaar negen Roma-jongeren om een goede studie te kunnen doen. De nieuwe studenten worden aan u voorgesteld op pagina 15

Restauranttip

'Sauska 48' in Villány

Het stadje Villány, gelegen in het zuiden van Baranya, zal bij de meeste lezers vooral bekend zijn vanwege de wijnen. Al is men er nog nooit geweest (hetgeen zonde is, want zowel de plaats als omgeving zijn een bezoek meer dan waard), dan nog zal de naam wellicht bekend klinken en worden verbonden aan wijn.

Villány is het centrum van de gelijknamige wijnstreek ('Villányi borvidék'). Traditioneel worden de rode wijnsoorten rond Villány en de witte rond Siklós verbouwd. Gelegen in de zuidelijkste punt van Hongarije, kan het wijngedebied van Villány profiteren van de meeste zonuren en beschermt het kleine Villánygebergte de streek tegen koude winden uit het noorden. De Sársomlyó (442 m) en de iets lagere Tenkes hebben een vulkanische oorsprong, dus een vruchtbare bodem; het gesteente (o.a. marmer) houdt de warmte extra goed vast.

Culinaire top

Maar ook op het gebied van eten staat Villány al jarenlang in de culinaire top van Transdanubië. Diverse wijnhuizen hebben in de loop der tijd goede restaurants geopend in Villány en de omliggende dorpen, waaronder



aanraders als Halasi en Crocus van de familie Gere. Krisztián Sauska, afkomstig uit Somberek (ten noordwesten van Mohács), vluchtte in 1968 naar de VS. In de jaren negentig keerde hij met zijn gezin terug naar Hongarije en richtte een bedrijf in de verlichtingsindustrie op, dat nog steeds bestaat. Zoals velen in Somberek had hij als het ware druivensap door zijn aderen lopen. Van zijn grootvader had hij de kunst geleerd en zijn droom was om zelf wijn te gaan maken. Het succes van zijn bedrijf maakte het hem mogelijk om in het beroemde wijnstadje Tokaj, in Noordoost-Hongarije, een oud pand over te nemen, evenals enkele wijngaarden. Vanaf 2000 heeft hij dit, door het aantrekken van de

juiste, veelal jonge mensen, uitgebouwd tot een gerenommeerd wijnhuis. Tokaj is vooral bekend om de witte wijnen, maar de familie Sauska wilde graag ook verder met rode wijnen. Toen dochter Stefanie trouwde met Péter Pohl uit het nabij Villány gelegen Bóly, was er een mooie aanleiding om ook in Villány iets op te starten. Ze begonnen met de geleidelijke aankoop van diverse wijngaarden rond Villány, Nagy-harsány, Kisharsány en Siklós. Vanaf 2007 werd dit uitgebouwd en werd aan de westelijke rand van Villány

een zeer modern complex gebouwd. Naast het produceren en laten rijpen van de wijn, biedt deze locatie

ook ruimte voor het organiseren van festiviteiten en partijen. Het team bestaat grotendeels uit een jonge generatie, waarbij opvallend is dat de wijnmeester een meesteres is: Ildikó Markó. Ook hiermee loopt Sauska voorop in een nieuwe trend.

Prachtig restaurant

Onderdeel van dit hypermoderne, architectonische hoogstandje, is een restaurant: 'Sauska 48'. Het getal verwijst naar het aantal zitplaatsen, om de kwaliteit en persoonlijke aandacht voor de gast te kunnen blijven garanderen. De opzet van het restaurant is ruim, met gebruik van vele duurzame, warme en lichte materialen. Men heeft meer het gevoel in een soort lounge beland



te zijn, met comfortabele stoelen, bijzondere verlichting en met een gevoel voor detail. De eetgelegenheid bevindt zich op de eerste verdieping en rondom is een breed terras. Men heeft vanuit hier echt het mooiste uitzicht van alle restaurants in de streek, tot aan de bergen van Kroatië toe! In het midden van het restaurant kan men de artistieke chef, Attila Bicsár, persoonlijk alle couverts zien opdienen en afwerken. De gerechten zijn afwisselend en het gebruik van verse ingrediënten uit de streek is leidraad - dat proef je ook. De professionele bediening adviseert graag over bijpassende wijnen en gesteld kan worden dat de kwaliteit van het eten en de wijnen niet voor elkaar onder doen.

Wijnkeuze

De keuze van de wijnen is door de opzet van het wijnhuis Sauska niet slechts beperkt tot (rode) wijnen uit de streek van Villány, maar men kan ook de eigen (witte) wijnen uit Tokaj proeven, waaronder de beroemde Aszú. Sinds enige tijd produceert men ook eigen mousserende wijn ('pezsgő', de Hongaarse tegenhanger van champagne) en onlangs is een wijnhuis in Budafok (tegenwoordig een stadswijk van Boedapest en traditioneel het centrum van de Hongaarse bubbeltjeswijn) aan het wijnhuis Sauska toegevoegd. Men wil de vleugels duidelijk nog wijder uitslaan, voortgezet door de volgende generaties.

Wat ons betreft is niet alleen Villány een (om)weg waard, dat geldt zeker ook voor Sauska 48!

Andrea Kemkers-Gulyás en Robert Kemkers

HungaroMania 2018

HungaroMania vindt plaats op zondag 25 februari 2018 in Leuven, de hoofdstad van Vlaams-Brabant. Op deze dag staan de Hongaarse taal, de cultuur en het land in de kijker. Het programma verloopt dan ook in het Hongaars en het Nederlands.

HungaroMania wordt georganiseerd door een kerngroep vanuit het 'Collegium Hungaricum', Hongaarse docenten en studenten, aangevuld door heel veel medewerkers.

Toegangsprijs is 12 euro bij voor-inschrijving en betaling voor 1 februari. Daarna of aan de kassa 15 euro. Kinderen (tot 12 jaar) krijgen 50% reductie.

www.hungaromania.eu



Praktijkweken Natuurlijk Leven 2018

Cursussen in Harmony Center

Harmony Center is gevestigd in Abaliget, in het mooie beboste Mecsekgebergte in het zuiden van Hongarije. Op slechts een halve dag reizen kun je je in dit prachtige gebied volledig onderdompelen in het natuurlijke leven en genieten van de rust, de permacultuur tuin en de ongerepte natuur. Maria is graag je gastvrouw.



In de Praktijkweek Natuurlijk Leven krijgen cursisten alle praktische handvatten, kennis en ervaring om thuis zelf aan de slag te gaan. Zodat de natuur weer een onderdeel gaat worden van het dagelijks leven. Een rustpuntje in de hectiek. En een stap dichterbij gezondheid en harmonie. In deze week staan de kleine en grote wonderen van de natuur centraal. Je ontdekt de samenhang van de natuur in het voedselproces en hoe je als mens onderdeel uitmaakt van het geheel.

Oogsten uit tuin, weide en bos

Ook de oogst wordt verwerkt. De maaltijden worden ermee bereid en er wordt jam, chutney, pesto en siroop gemaakt. En Maria leert je ook hoe je zelf je eigen schoonmaakpro-

ducten, verzorgingsproducten en kruidengeneesmiddelen maakt. Al je zintuigen worden gebruikt!

Data in 2018

- **Lente-week:** van woensdag 11 april t/m dinsdag 17 april
- **Zomer-week:** van woensdag 6 juni t/m dinsdag 12 juni
- **Herfst-week:** van woensdag 3 oktober t/m dinsdag 9 oktober

Overnachting is op basis van twee persoonskamers bij Harmony Center.

www.harmonycenter.nl



Wie woont waar in Hongarije

Op zoek naar Nederlandstaligen bij u in de buurt in Hongarije? Elkkaar ontmoeten? Dan is de Facebook-groep 'Wie woont waar in Hongarije' misschien iets voor u.

Je kunt lid worden van deze groep als je:

1. in Hongarije woont of er een vakantiehuis hebt én
2. de Nederlandse taal spreekt én
3. u uw woonplaats in Hongarije bekend wilt maken.

U kunt zichzelf voorstellen in de groep en foto's van uw huis en/of uzelf plaatsen. Hoe bent u ertoe gekomen om een huis in Hongarije te kopen? Wat zijn uw plannen? etc.



Kisatlasz

Prima hulp bij het zoeken van de weg

Verrassend hoeveel titels de kleine boekhandel in Komló op de planken heeft staan. Direct viel mijn oog op de her-

uitgave van een kleine atlas van Hongarije. Jaren geleden had ik hem gekocht. Fijn formaat, handige ringband en vooral een duidelijke indeling en goede kaarten. Mijn oude uitgave was hier en daar behoorlijk versleten geraakt. Maar, veel erger, het boekje was achterhaald door de vele nieuwe snelwegen en andere wegen die de afgelopen tien jaar met Europese subsidie zijn aangelegd. Ik hoefde niet lang te twijfelen. Ik heb de nieuwe uitgave van 2017 gekocht. Opnieuw in diezelfde prettige uitvoering en met diezelfde goede indeling. Met plezier blader ik er steeds doorheen en leer ondertussen heel wat over Hongarije. De schaal is 1:250.000 dus elke centimeter staat voor 2,5 kilometer. Dat geeft een goed overzicht.

Ik kan deze Kisatlasz van Magyarorszag dus van harte aanbevelen. Aan TomTom heb je eigenlijk niet genoeg. Niet altijd brengt het navigatiesysteem je op de juiste plek, maar vooral mis je dan de oriëntatie op het geheel van het gebied. Voor 2750 HUF hoef je het boekje niet laten liggen. Bovendien, zulke winkels moeten gesteund worden. Koop bij uw plaatselijke boekhandelaar ☺!

Cees Verharen



Om nu al naar uit te kijken!

Voorjaar in zuidwest Hongarije

Het is nog maar december, maar toch wil ik nu al iets schrijven over het komende voorjaar. Het is een feest om vroeg in het voorjaar in Hongarije te zijn. We wonen dan - tijdelijk - aan de rand van het Oost-Mecsek Natuurpark tussen Pécsvárad (Petschwar) en Bonyhád (Bonnhard). We komen begin maart aan en zijn meteen de winter in Nederland vergeten. De bodem is al snel bedekt met bloemen.

Het eerste wat opvalt zijn de sleutelbloemen (Primula-soorten), leverbloempje met z'n blauwe bloemen, gele anemoon, 'welriekend' nieskruid (Helleborus odorus), maarts viooltje, longkruid, scilla en geelster. Eerlijk gezegd hebben we niet gemerkt dat het onze Hongaarse vrienden opvalt wat er allemaal groeit en bloeit en dat het eigenlijk heel bijzonder is dat er zo veel te vinden is. Misschien heeft men het te druk met de grootste jaarlijkse wijnwedstrijd...

Plantkunde

Piet en mijn zwager Pim, beide botanicus, genieten van wat er in Hongarije aan natuurschoon is. Mijn bijdrage is voornamelijk het vinden van planten die ze zoeken. Een scherp zoekbeeld voor kleine dingen heb ik altijd al gehad. Je komt de leukste verrassingen tegen als je goed oplet. Wanneer de winter in Hongarije lang aanhoudt, kun je tot in maart nog de op een witbloeiende krokus lijkende Hongaarse herfsttijloos (Colchicum hungaricum) vinden. Samen met nog andere zeldzaamheden is deze plant te vinden bij het beeldenpark bij Nagyarsány op de Szársomlyó. Bij ons in de omgeving zijn ook veel orchideeën, die gelukkig nog niet geroofd zijn. Het is ook zinloos om deze te verplanten, want ze groeien alleen op plekken waar ze in symbiose leven met bepaalde bodemschimmels. Om een paar soorten te noemen: purperorchis, aapjesorchis, wit en bleek bosvogeltje, grote keverorchis, welriekende nachtorchis en de bladgroenloze vogelnestorchis. Ook zijn er in de bossen nog de be-

roemde wilde pioenroos - die helaas wel eens gestolen wordt - en de prachtige knalgele voorjaarsadonis.

Zo nu en dan gebeurt het ons dat we tijdens een geplande wandeling nauwelijks vooruit komen. We leggen dan zoveel mogelijk vast met de camera: landschap, planten, zingende nachtegalen.



Vogels

Zo half april, begin mei komen veel vogels terug uit het zuiden en dan hoor je hoeveel soorten vogels er voorkomen (en dan zijn we niet eens

in vogelgebieden zoals bij de Dráva en de Tisza). Wanneer je in april heel zachtjes een wielewaal (sárga rigó) denkt te horen zingen, dan is het de gaai (szajkó), die de wielewaal heel mooi kan imiteren. Zeer luidruchtig is de draaihals (nyaktekeres).

Rond Pasen

Zo rond Pasen zijn de maartse viooltjes al bijna uitgebloeid. De schoolkinderen gebruiken deze mooie, lekker ruikende soort als bekleding van een mandje, waar 'de paashaas zijn eieren kan leggen'. Vandaar dat we ieder jaar zo vroeg 'onze' plekjes opzoeken en nieuwe zoeken. Zo nu en dan is een stukje door werkzaamheden vernield. Desondanks is de rijkdom aan natuur aanzienlijk groter dan in Nederland en niet beperkt tot speciale natuurgebieden. We hebben nog geen adres of site gevonden om onze vondsten te melden, dus als iemand ons kan helpen, dan graag.

Petra van der Knaap

Wat te doen met... oud en nieuw

Oudejaarsavond (szilveszter) wordt meestal met vrienden gevierd. Dit kan thuis zijn, maar er worden ook diner dansants georganiseerd. Om 12 uur wordt het volkslied meegezongen met de televisie, is er (beperkt) vuurwerk en wordt er veel gezoend. Omdat zoveel mensen (in de stad) er op uit gaan deze avond moet je lang van tevoren een tafel reserveren in een restaurant. Men draagt mooie avondkleding en er wordt gedanst bij live muziek. Hongaarse champagne (zie hiernaast) en lekkernijen maken de avond compleet.

Na twaalf uur begint het feest pas goed. Oubers dragen een biggetje door het restaurant, dat tegen betaling aangeraakt mag worden. Volgens een oud volksgeloof brengt dit geluk in het nieuwe jaar. Ook schoorsteenvegers brengen volgens een volksgeloof geluk. Vandaar dat schoorsteenvegers in hun zwarte werkkleding

en met een roetig gezicht er op nieuwjaarsdag op uit trekken om gelukkig nieuwjaar te wensen. In ruil daarvoor ontvangen ze een kleine attentie.

Op nieuwjaarsdag zegt men tegen bekenden en onbekenden: B.Ú.É.K. Boldog új évet kívánok. Ik wens u een gelukkig nieuwjaar. Men gaat bij familieleden langs en in dorpen komen gemaskeerde figuren langs die gedichten opzeggen. Het is de bedoeling dat je ze wat wijn, worst of geld geeft. Er wordt op deze dagen zuurkool met bloedworst (hurka) gegeten. Of bijvoorbeeld linzensoep of doperwtten (dus een gerecht met veel peulvruchten) zodat je - hoopt men - rijk zult worden het nieuwe jaar.

Omdat we u graag een rijk 2018 wensen ☺, bij deze twee recepten met peulvruchten.

Hongaarse linzensoep

Nodig:

2 uien, 1 teentje knoflook
½ tl paprikapoeder
2 stengels bleekselderij
3 wortels
1 pot (700 gr) gepureerde tomaten
1½ liter kippenbouillon
275 gr geweekte linzen
2 laurierblaadjes
½ tl zout, ½ tl zwarte peper
175 ml witte wijn
handje gehakte verse peterselie
50 gr geraspte Parmezaanse kaas

Bereiding:

In een grote soeppan met olie de ui bakken. Knoflook, paprikapoeder, selderij en wortel 10 minuten meebakken. Tomatensaus, kippenbouillon, linzen, laurierblad, zout en peper erdoor roeren en dan de wijn toevoegen. Aan de kook brengen en 1 uur op een laag tot middelhoog vuur laten koken tot de linzen gaar zijn. Garneren met de peterselie en parmezaanse kaas.

Doperwtten met paprika's

Nodig:

100 gr. bacon
2 uien
60 gr boter
250 gr (diepvries)doperwtten
4 el water
2 tl Suiker
3 rode paprika's
1 el fijngehakte peterselie
15 gr bloem
1½ dl room

Bereiding:

Snij de paprika's in ringen en snipper de uien. Roer de bloem door de room en snij de bacon fijn. Fruit de ui en de bacon en doe de doperwtten er bij. Door elkaar roeren tot ze warm zijn. Dan het water en suiker toevoegen en op smaak brengen met zout en 10 minuten laten stoven. Dan de paprikaringen er bij en nog 15 minuten laten stoven. Tenslotte de room er door (roeren tot het gebonden is) en betroom met de peterselie. Lekker met aardappeltjes.

Eet smakelijk!

Törley champagne

Joseph Törley richtte in 1882 zijn bedrijf op en het groeide uit tot een van de grootste mousserende wijnproducenten van Europa. Törley startte met zijn fabriek in Budafok, een buitenwijk van Boedapest. Omdat hij geen kinderen had werd het bedrijf voortgezet door zijn broers en hun kinderen. Begin vorige eeuw kwam er veel concurrentie onder champagneproducenten in Europa en alleen al in Budafok waren achttien producenten. Törley behield echter zijn toonaangevende positie.

Met een productie van ruim twee miljoen flessen per jaar was Törley een van de grootste producenten in Europa. Na het verdrag van Trianon stortte de productie van Törley in en tijdens de depressie van de jaren dertig werd een dieptepunt bereikt met 200.000 flessen per jaar. Daarna trok de vraag weer aan en in de Tweede Wereldoorlog bereikte de productie alweer een miljoen flessen per jaar. Een bombardement, dat het hoofdgebouw van Törley compleet verwoeste, maakte in 1944 een eind aan de toekomstplannen. In 1949 werd Törley genationaliseerd en met het wijnhuis Francois samengevoegd.

Törley produceert mousserende wijnen via de traditionele methode, waarbij de wijn voor de tweede keer op fles gist, en via de methode 'Chamat' waarbij de tweede gisting op grote vaten gebeurt. In oktober 2004 werd de 'Grand Cuvee' door The Wall Street Journal uitgeroepen tot de op één na beste mousserende wijn ter wereld. [Uit Wikipedia](#)



De Hongaarse Huzaren

De Hongaarse geschiedenis is nogal avontuurlijk, soms triest en gekenmerkt door moeilijkheden die opgedrongen werden door sterkere landen. Maar toch, de Hongaren zijn niet mensen die bij de pakken neer blijven zitten. Hier komen de Huzaren, de beroemde Hongaarse strijders in beeld.

Koning Matthias Corvinus richtte deze lichte cavalerie op en ze legden zich toe op de verdediging van Hongarije tegen de Ottomaanse invasie. Na de dood van de koning werden de Huzaren door de Habsburgse heersers ingezet als huurlingen als hulp tegen de voortdurende gevechten tegen de Russen en Ottomanen. De meeste Hongaarse eenheden waren actief tijdens Rákóczi's onafhankelijkheidsoorlog in begin 1700 en tijdens de Hongaarse revolutie van 1848-1849. In de strijd waren ze uitermate moedig, bijna zonder angst.

De naam

De oorsprong van de naam is niet duidelijk. Sommigen beweren dat de naam van het Servisch-Kroatische woord 'husa' komt, dat naar plundering en beroving verwijst. Maar dan komt de vraag boven waarom een Hongaarse edelenfamilie zo'n naam kiest voor hun beste onderdeel van de cavalerie.

Een andere bewering is dat er één Huzaar was per 20 lijfeigenen. Het getal 20 is in Hongarije 'húsz' en wordt bijna hetzelfde uitgesproken. Een derde uitleg lijkt het meest waarschijnlijk. Deze zegt dat er een gelijk woord in het Ujgurs - de taal van de Hunnen - is, dat 'soldaat' betekent.

Uniformen

Vanaf 1700 was het militaire uniform van de Huzaren gebaseerd op de gangbare Hongaarse mode. Dat betekende een korte jas (Dolman) met horizontale, gevlochten koorde over de borst en gele knopen op de mouwen. Hun broeken hadden ook gevlochten knopen aan de voorkant en ze droegen hoge rijlaarzen. Ze hadden een snor, maar geen baard en lange haren met twee vlechten voor het oor langs.

Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog bestonden de Huzaren nog steeds als lichte cavalerie, gekleed in hun kleurige uniformen. En nog altijd zijn er actieve Huzaren in Argentinië, Canada, Chili, Denemarken, Frankrijk, Ierland, Litouwen, Nederland*, Peru, Spanje, Zweden, Groot-Brittannië en Venezuela

Bron: Uit een artikel van Zsóka Kovács, december 2017. www.dailynewshungary.com/hungarian-daredevils-hussars

** Het regiment Huzaren van Boreel; nog steeds zijn er cavalerie-eenheden die de tradities van het regiment hooghouden, maar ze zijn niet meer met paarden uitgerust. Acht militairen van het 43 Brigade Verkenningeskadron droegen prins Bernhard in 2004 naar zijn laatste rustplaats.*

Dit beeld kochten we op een rommelmarkt in Pécs. We weten het niet zeker, maar we associeerden hem altijd met de Huzaren. Maar dan misschien een boodschapper of Trompetter. Wie het weet mag het zeggen...

Irene Polak



Een Hongaarse jongensdroom

Door Runa Hellinga

Zo af en toe rijden ze in het park voor ons huis langs: de huzaren van Vác. Te paard, met het sabel aan de zijde. Kinderen kijken ze met glinsterende ogen na. Veel volwassenen ook, trouwens. "Huzaar zijn is de droom van iedere jongen", zegt Péter Bócz, een leraar die vroeger infanterist bij de groep was. Een Hongaars jongetje komt volgens hem niet om de huzaren heen. Het zijn de cowboys van de Hongaarse kinderliteratuur: "In kinderboeken, sprookjes en liedjes, overal kom je ze tegen."

Maar de huzaren zijn meer dan een jongens- en soms ook een meisjesdroom. Hoe serieus ze genomen worden, is goed zichtbaar rond de herdenking van de Martelaren van Arad, dertien Hongaarse officieren die in oktober 1849 werden geëxecuteerd na een mislukte opstand tegen de Oostenrijkse keizer. Het is een dag waarop Hongarije treurt. Bij een dienst in de kathedraal in Vác waar de bisschop aandacht wijdt aan die herdenking, zitten de huzaren voorin. Hun sabels en musketten liggen op de grond voor het altaar. Op een tafel aan de zijkant staan hun met veren versierde sjako's, soldatenhoeden.

Tot tranen geroerd

Het grote plein voor de kathedraal wordt door vuurpotten verlicht, dertien, voor iedere martelaar één. Na de mis marcheren de huzaren onder trommelgeroffel naar buiten en stellen zich in gelid naast de vlammen op. Er klinkt een droevige vrouwenstem: "In boeien geslagen de arme Hongaar, het bloed stroomde en stroomde/Van martelaren zingt dit lied, hierna is er bijna geen hoop meer". Het is koud en de belangstelling is beperkt, maar de aanwezigen zijn zichtbaar geroerd. Een dikke veertiger veegt steeds zijn wangen af. "Prachtig hè?" fluistert een oudere vrouw. Het mag 165 jaar geleden zijn, je zou haast geloven dat de dertien gisteren zijn geëxecuteerd. "Het was een strijd om trots op te zijn," zegt huzaar Zsolt Bakó na afloop. In het dagelijks leven is hij tuinarchitect. Maar een keer in de zoveel tijd trekt hij leren rijlaarzen aan, slaat een rijk gestikt jasje om zijn schouder, gort het sabel aan en zet zijn met hanenveren versierde sjako op

het hoofd. Dan bestijgt hij zijn paard en speelt historische gevechten uit 1848 na of neemt hij deel aan erewachten, zoals bij deze herdenking van de Martelaren van Arad.

Hij is overigens nuchter genoeg om ongevraagd te erkennen dat de mislukte opstand van 1848 uiteindelijk minder dramatische gevolgen had dan het droevige vrouwenlied en de tranen op het plein suggereren. Als verlaat gevolg van die opstand stemde de Oostenrijkse keizer nog geen twintig jaar later in met de vorming van de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie...

Dure hobby

De huzarengroep in Vác bestaat sinds 1992 en is daarmee een van de oudste van Hongarije. Er zitten niet alleen huzaren bij, want dan zou deze hobby maar voor een enkeling zijn weggelegd. Een huzaar moet namelijk wel zijn eigen paard hebben. Wie minder geld heeft, wordt zoals Bócz fuselier of infanterist. Wat trouwens ook niet zo goedkoop is, want iedereen moet zijn spullen zelf aanschaffen en de musketten die in de kerk voor het altaar lagen, zijn geen pure sierwapens. Ze zijn echt, en af en toe wordt er ook mee geschoten.

Militaire status hebben de huzaren uiteraard niet, maar voor veel Hongaren betekenen de huzarengroepen veel meer dan spel. "We horen bij de nationale traditie, net als volksdansen en traditionale ambachten," zegt Bakó. Hongarije was vroeger bepaald niet het enige land met huzareneenheden, maar volgens Bakó wel het eerste. Ze vochten tegen de Turken en de Habs-



Huzaren uit Vác, op de voorgrond Zsolt Bakó

burgers en passen daarmee perfect in het Hongaarse beeld van de nationale geschiedenis: roemrijk, maar triest. Tartaren, Turken en Habsburgers: allemaal hebben ze de Hongaren geknecht, met als laatste grote onrecht het vredesverdrag van Trianon dat Hongarije aan het einde van de Eerste Wereldoorlog tweederde van zijn grondgebied kostte. Maar de Hongaren laten zich niet knechten en hebben steeds de strijd tegen de nieuwe onderdrukkers opgenomen. Het is het thema in talloze gedichten en verhalen waar ieder kind mee opgroeit. Maar zeker in de kinderboeken is daar altijd ook de held: de dappere Hongaarse huzaar.

Geen politiek

Maar er is ook een andere kant aan de hobby: de bijeenkomsten waar huzaren optreden, zoals de herdenking van de martelaren van Arad of van het verdrag van Trianon, zijn ook zeer populair bij aanhangers van extreemrechts die er graag propaganda voor eigen zaak komen maken. En het is natuurlijk ook niet zo gek dat rechts-extremisten zich aangetrokken voelen tot de huzaren. Maar Bakó ontkent beschuldigingen dat de huzaren zelf extreemrechts zouden zijn. "Wij geven net als zij om traditie en hechten aan onze geschiedenis. Maar we hebben allerlei soorten leden en we hebben niets met politiek te maken," zegt hij.

www.scribblesfromhungary.com



Roberts Advies

Digitaal dossier en dagboek voor bouw- en sloopvergunning

Afgelopen jaar is er het een en ander gewijzigd t.a.v. bouw- en sloopvergunningen in Hongarije. In plaats van een vergunningsplicht geldt er nu in principe een meldingsplicht.

En van papieren dossiers is men overgegaan op digitale (elektronische) dossiers en dagboeken. In theorie zou veel een stuk eenvoudiger en soepeler moeten worden, maar in de praktijk blijkt dit niet altijd het geval te zijn. Ook is het ons op kantoor gebleken dat er bij de Nederlanders en Belgen in Hongarije veel onwetendheid en verwarring heerst. Daarom in deze aflevering kort aandacht voor de belangrijkste wijzigingen en enkele tips om boetes te voorkomen.

Bouwregelgeving; ook in Hongarije

Voorop gesteld: net als in Nederland en België zijn er in Hongarije regels voor het bouwen, verbouwen en slopen van bouwwerken. Veel regels zijn, in tegenstelling tot wat velen schijnen te denken, wellicht nog strenger en gedetailleerder dan in West-Europa. Alles wordt getoetst aan het bestemmingsplan, bouwbesluit en overige regelgeving. De tijd dat men even bij de burgemeester op de koffie ging en al dan niet meende iets in een enveloppe te moeten doen is echt al heel erg lang voorbij, als het ooit al zo is gegaan, voor de Wende van 1989....

Toegegeven: er wordt meestal minder streng gecontroleerd in Hongarije. Dat komt echter vooral omdat de huizen hier gemiddeld verder van elkaar liggen, waardoor men minder snel een buurman tot last is en er zodoende ook minder vaak een bezwaar of klacht wordt ingediend. Zeker op het Hongaarse platteland geldt toch een beetje de ongeschreven regel dat men de burens met rust laat als die iets bouwen, zolang het maar niet te groot wordt of als men er niet veel last van heeft. Bijna elke Hongaar heeft ergens in zijn tuin wel iets staan dat niet helemaal volgens de vergunningen gebouwd is, dus die zal niet zo snel 'klikken'. Maar als de verhoudingen met de burens verstoord raken, dan loopt men natuurlijk wel een risico. Verjaring treedt in principe pas na 15 jaar op.

Tot voor kort verliep de aanvraag van een bouw- of sloopvergunning in Hongarije redelijk hetzelfde met de

procedure in de Benelux. Een architect maakte een tekening, die moest voldoen aan het bestemmingsplan en men vroeg een bouwvergunning aan; aanvankelijk bij de gemeente of bij een grotere plaats in de buurt, de laatste jaren wordt alles afgehandeld op het districtsniveau ('járás'). Na een relatief korte tijd van bekendmaking, kreeg men redelijk snel de vergunning en kon men beginnen met bouwen. Er werd en wordt vrijwel nooit bezwaar ingediend.



Nieuw landhuis in aanbouw in nieuwe wijk aan de rand van Pécs

Nieuwe regels: melden in plaats van vergunning vragen

Omdat er zeker op het platteland niet snel geklaagd wordt door burens en men sowieso elkaar niet zo snel overlast bezorgt, is besloten de procedure van bouwvergunningen te vereenvoudigen. Men heeft formeel geen vergunning vooraf meer nodig om te kunnen beginnen. Door nogal wat landgenoten (en Hongaren) is dit uitgelegd als zou er nu vergunningvrij gebouwd kunnen worden, men kan dus alles zelf doen en heeft geen architect of aannemer meer nodig. Niets is echter minder waar! Er gelden nog steeds vele regels en voor-

schriften waaraan wordt getoetst, alleen mag men op eigen risico reeds beginnen, als men alles maar wel meldt en in een digitaal dagboek bijhoudt. Hierop wordt streng en heel doelgericht gecontroleerd.

Het doel van de overheid was namelijk juist om de in de bouw optredende echte problemen op te lossen. Als eerste probleem werd vooral gezien het feit dat als er plan-, bouw- en constructiefouten optraden tijdens of

na de bouw, dat de aansprakelijkheid daarvoor eenvoudig werd afgewezen door de betrokkenen en het heel lastig was een schadevergoeding te krijgen. Als tweede probleem werd gezien het op grote schaal optredende zwartwerken: hierdoor was er niet alleen een probleem met de aansprakelijkheid, maar liep de overheid ook veel sociale premies en belastingen (onder andere btw) mis.

In de nieuwe regelgeving wordt met name zwarte arbeid tegengegaan, daarnaast is steeds duidelijk wie waar verantwoordelijk is en met name ook aansprakelijk voor is.

Digitaal bouw dossier

Er is een nieuwe, digitale omgeving ontworpen. Deze staat bekend onder de naam ÉTDR, in het algemeen "E-Építés" genoemd (de eerste 'e' staat voor 'elektronisch', de term die in Hongarije vaak wordt gehanteerd voor 'digitaal', oftewel zaken die met behulp van het internet worden afgehandeld; 'építés' betekent 'bouw'). In deze digitale omgeving wordt een digitaal dossier aangemaakt en alle betrokkenen kunnen hier digitaal alle

benodigde informatie uitwisselen: de architect de bouwtekeningen, technische schetsen, statische berekeningen, de vergunningen, aanvullende voorschriften enzovoort.



Logo van digitaal bouwdagboek

Een belangrijk onderdeel is het digitale 'bouwdagboek', de zogenoemde "E-Napló". In dit dagboek dienen elke dag vooraf de geplande en na afloop de uitgevoerde werkzaamheden te worden beschreven. Welke werkzaamheden worden op welke bouwplaats door welke bouwvakkers of installateurs uitgevoerd? Ook als er niet wordt gewerkt, dient dit te worden gemeld. Op die manier kan men eenvoudig controleren wie welke klus uitvoert en zo kan men doelgericht zwartwerken tegengaan. Er is een hoofdverantwoordelijke, dat is doorgaans de bouwopzichter. Deze dient een contract te hebben met de (hoofd)aannemer en eigenaar en in het bezit te zijn van de vereiste diploma's en registratie. Al is men als buitenlander nog zo handig en in het bezit van vakdiploma's, alleen in Hongarije geregistreerde, gediplomeerde bouwkundige ingenieurs mogen opzichter zijn. Zij zijn hiermee ook eindverantwoordelijk. Evenzo dient er een officiële, geregistreerde architect te worden ingeschakeld voor de tekeningen en controle op de vergunningen. Er is strikt gereguleerd welke architect en bouwkundige welk project mag begeleiden; hoe groter het bouwwerk, of als het een monument betreft, hoe strenger de diplomaverensten.

Vrijstelling

Bovenstaande geldt zowel voor nieuwbouw, als ook voor verbouwingen en uitbreidingen, alsmede sloopwerkzaamheden. Er gelden diverse vrijstellingen, evenals voorheen. Indien men bijvoorbeeld alleen aan de binnenkant zaken aanpast en

de gebruiksfunctie en netto woonoppervlakte niet of nauwelijks wijzigen en ook de dragende constructies niet worden aangetast, dan is er doorgaans geen vergunning en dus ook geen melding via "É-Építés" vereist. Hetzelfde geldt voor het slopen van kleinere delen van een woning of bijgebouwen.

Wie graag alles zelf wil doen of uit fiscale overwegingen liever geen vergunning wil aanvragen, kan dus maar beperkt zijn gang gaan. Het is dan wellicht een optie om de verbouwing over langere tijd (jaren) uit te spreiden: als men telkens slechts een heel kleine aanpassing maakt, kan het zijn dat men niet iets hoeft te melden en dus geen digitaal dagboek hoeft bij te houden. Wel is het ook dan verstandig (of wordt geëist) dat men van de directe bureaus een ondertekende verklaring verkrijgt dat zij akkoord zijn met de werkzaamheden.

Voor lezers die van plan zijn een ingrijpende verbouwing, aanbouw of nieuwbouw te realiseren raad ik des te meer aan om een goede architect en erkende aannemer te zoeken, die ervaring hebben met het digitale dossier en ook het digitale dagboek. Dat alles vereist specialistische kennis en omdat alles in het Hongaars dient te gebeuren is het onverstandig om dat door beunhazen te laten doen. Het is namelijk altijd de opdrachtgever die eindverantwoordelijke is.

mr.drs. Robert Kemkers - GeGe Group, robert@hongarijehuis.nl



Verbouwen in Frankrijk of Hongarije?

Bel Huub Kamp van
Kamp Buitenland Verbouwingen
0031 (0)6-13024310.
Of kijk op www.kampbv.net

Persoonlijke (Nederlandse) uitvoering
Deskundige begeleiding
Ruim 20 jaar ervaring
Uitstekend uitgevoerd werk

Betrouwbaar, deskundig, flexibel



Tandartstoerisme.nl

[TANDHEELKUNDE]

Tandartspraktijk voor Nederlanders in Pécs, Hongarije



Tandarts Péter Szántó is afgestudeerd aan de Universiteit van Pécs. Zijn werkwijze is persoonlijk en professioneel. Hij spreekt Nederlands, Engels en Duits.

Specialisaties:

Kaakchirurgie en Implantologie

Conserverende tandheelkunde en Prothetiek

www.tandartstoerisme.nl



Overzicht taallessen NL-HU

Hongaars leren is niet gemakkelijk, maar voor de doorzetter best mogelijk. Via Wim Jacobsen kregen we dit overzicht over personen die u daarbij kunnen helpen.

- **Hedwig Gerrits** (Leuven)
www.clt.be en www.cvopro.be
 - **Botlik Ildikó, Zita Fuszek** (Gent)
www.hongaars-in-gent.be
 - **Ágnes Hársányi Dobiné** (Nagykőrös)
Facebook: [agnes.harsanyidobine](https://www.facebook.com/agnes.harsanyidobine)
 - **Ágnes Lengyel** (Szentendre)
Hongaarse Taalstudio *
www.hongaarsetaalstudio.nl
 - **Simone Visser** (Szigetvár)
Hongaarse Les op Maat *
Facebook: [hongaarselesopmaak](https://www.facebook.com/hongaarselesopmaak)
 - **Wim Jacobsen** (Keszthely / Apeldoorn) - Hongaarse les in Hongarije en in Nederland *
Facebook: [hongaarseles](https://www.facebook.com/hongaarseles)
 - **Márta Veldman** (Apeldoorn)
Apeldoorns Talencentrum
www.apeldoornstalencentrum.nl
 - **Éva Winkel** (Utrecht)
De Taalwinkel *
www.detaalwinkel.nl
 - **Veronika Versitz** (Meppel)
Thuis in Hongarije *
www.thuisinhongarije.com
 - **Tünde Bos-Tölgyesi** - Boxtel
Hongaarse Taallessen
www.hongaarsetaallessen.nl
 - **Edwin van Schie** (Haarlem)
Hongaarse school *
www.hongaarseschool.nl
 - **Krisztina Gebula Domby** (Swalmen)
Taalstudio Tina
Facebook: [TaalstudioTina](https://www.facebook.com/TaalstudioTina)
 - **Zsuzsanna Pál** (Bladel)
Hongaars Taalbureau
www.carboxy.home.xs4all.nl
 - **Ágnes Visser-Szendi** (Den Haag)
Volksuniversiteit
www.volksuniversiteitdenhaag.nl
 - **Monika Soós** (Rotterdam)
Volksuniversiteit
www.volksuniversiteitrotterdam.nl
 - **Judith Holkenbrink-Szalmasi** (Hengelo) - Volksuniversiteit
www.rocvantwente.nl
- zelfstudie:
LOI www.loi.nl
NHA www.nha.nl
- * Ook via Skype mogelijk



Op Facebook kunt u ook de groep 'De Hongaarse taal' vinden waar u meer informatie en leuke artikelen aantreft

Schooljaar in Hongarije?

Al meer dan 100 jaar biedt AFS (Amersfoort) interculturele leeransen aan voor jongeren en jongvolwassenen. Dat kan enkele weken vrijwilligerswerk zijn, maar ook een jaar op een middelbare school in het buitenland. Ook in Hongarije!

Het schooljaar loopt van september en tot begin juni. Naast de verplichte vakken kun je ook voor een aantal keuzevakken kiezen zoals schilderkunst of literatuur. Er is ook nog ruimschoots tijd voor sport of andere activiteiten. De meeste AFS-scholieren gaan naar het 'gimnázium', anderen komen terecht in de 'szakközép Iskola', een school waar studenten zich voorbereiden op een economische, bouwkundige of handelsberoep. In principe zul je met jongeren van dezelfde leeftijd in de klas zitten.

"De twee eerste dingen die ik geleerd heb in Hongarije, zijn hoe ik twee puszi (kussen) moest geven en 'ik heb geen honger meer' moest zeggen. De Hongaren zijn heel vriendelijk en doen niets liever dan je met eten trakteren."

Voorwaarden

Op de dag van vertrek ben je tussen 15 jaar en 6 maanden en 18 jaar en 6 maanden oud. Aanmelden voor 1 april 2018.
www.afs.nl



Ook zo'n zin in dansen? Táncház Utrecht!

Hongaars Danshuis laat je niet zitten...

Eén keer per maand is er in Utrecht (of omgeving) een Hongaars Danshuis, waar je kunt dansen op live Hongaarse muziek. Ontdek ook de veelzijdigheid, de charme, de passie en het plezier van de Hongaarse dans! Het Hongaars Danshuis is er - behalve in april - elke tweede zaterdag van de maand.

Het begint meestal om 18.30 uur met een korte les, waarbij een dansserie wordt uitgelegd. Het echte danshuis begint om 20.00 uur en duurt tot 24.00 uur. Daarna kun

je ook nog een tijdje in het café blijven voor een drankje.

Iedereen is welkom in het danshuis om te dansen of te luisteren naar de muziek. De orkesten Hajnali en Ördögös spelen authentieke Hongaarse muziek op een zodanige manier dat je niet stil kunt blijven zitten. Af en toe spelen er gastspelers mee en een enkele keer zijn er bijzondere gasten uit Hongarije of Erdély, het Hongaarse gebied in Transsylvanië (Roemenië).

Tijdens elk danshuis worden dansseries gespeeld en gedanst uit verschillende streken van Hongarije of Erdély, voor sommige dansseries is er een aanleerkring, zodat ook beginnende dansers er plezier aan kunnen beleven.

Kijk in de Agenda voor het programma voor het eerstvolgende danshuis. Cultureel Centrum H.F. Witte, Henri Dunantplein 4, 3731 CL De Bilt

www.tanchazutrecht.nl

Dansgroep op het jaarlijkse dorpsfeest van Váralja



Gratis! Maar toch alvast erg bedankt voor uw bijdrage...



We maken Mecsek Magazine graag voor u en vragen geen abonnementsgeld. Toch

hebben we wel diverse kosten om het blad vier keer per jaar bij ongeveer 1500 lezers te krijgen. Daarom stellen we ook dit jaar een (vrijwillige) bijdrage zeer op prijs.

Uw bijdrage is welkom op: IBAN NL36INGB0005662523 t.n.v. CJ Verharen, Duitsland. Met vermelding van 'Mecsek Magazine'.

Een waardevol cadeautje

Geef alle nummers van Mecsek Magazine als cadeautje aan vrienden en familieleden. Ook kunt u uw eigen verzameling compleet maken. Alle nummers die de afgelopen jaren verschenen kunt u via de website bestellen voor slechts 15 euro. Uiteraard

krijgt u ze dan digitaal, maar velen printen de nummers uit en maken er een mooie map van met vele leuke tips, lekkere recepten en nuttige adviezen. Met zo'n map verrijken velen hun eigen vakanties en die van anderen.

Kijk op www.mecsekmagazine.nl voor alle informatie.

Bij ons in het Hongaarse dorp...

Een hagelstorm met hagelstenen zo groot als duiveneieren. Het had een paar minuten lang geklonken, alsof er met een mitrailleur op de huizen werd geschoten. Veel rolluiken waren vernield.



Ook de schade aan veel daken was aanzienlijk. Zoals bij de burens. Met behulp van meerdere ladders, die soms nogal wankel oogden, werden de reparaties uitgevoerd.



Het dak van ons eigen wijnpershuis was eveneens beschadigd. Alle reden voor een grondige aanpak: de pannen gingen van het dak en het hout werd volledig vervangen.



Onze buurvrouw van 85 had een dergelijke hagelstorm nog niet eerder in haar leven had meegemaakt. Als het goed is, kunnen we er dus weer een jaar of wat tegen!



Aankoop van een perceel op de wijnberg



In het zomernummer van 2016 besteedde ik aandacht aan de vereenvoudigde procedure die gevolgd kan worden bij de aankoop van een perceel op de wijnberg ('zárkert'). Aanvankelijk gold deze mogelijkheid t/m 31-12-2016. Deze termijn werd vervolgens met een jaar verlengd tot 31-12-2017. Er is hiervan door diverse klanten gebruik gemaakt, alle procedures zijn goed afgerond en mede hierdoor hebben meerdere lezers hun grondstuk of huisje nu eindelijk op eigen naam kunnen laten registreren. Tot op heden heeft ons nog geen informatie bereikt dat deze termijn opnieuw verlengd gaat worden. Wie hier nog gebruik van wil maken moet dus uiterlijk op vrijdagochtend 29-12 a.s. het verzoek hebben ingediend bij het betreffende kadaster.

Nieuwe Hongaarse bankbiljetten in omloop

Veel lezers zullen reeds gemerkt hebben dat er nieuwe bankbiljetten in omloop zijn in Hongarije. Eerder (nr. 13, najaar 2016) werd dit reeds aangestipt en ook in de nieuwsflits van voorjaar 2017 (nr. 15) heb ik hierover geschreven. Voor de goede orde: met de oude, oranje-blauw-grijze bankbiljetten van 20.000 forint kan na 31-12-2017 niet meer betaald worden! Alleen de groene exemplaren zijn dan nog wettig betaalmiddel. Hetzelfde geldt voor de reeds eerder terugge-

trokken grijs-lichtbruine bankbiljetten van 2.000 forint en de paarse van 5.000 forint. Alleen de nieuwe donkerbruine biljetten van 2.000 en de gele van 5.000 forint zijn geldig. De oude bankbiljetten van 10.000 forint blijven voorlopig wel gewoon in omloop en wettig betaalmiddel. Vanaf maart 2018 komt er een nieuw biljet van 1.000 forint in omloop, deze is iets donkerder van blauwe kleur, maar veel verschillen zijn er niet met de huidige versie; de oude biljetten van 1.000 forint zijn dan nog tot en met 31-10-2018 geldig. De uit de roulatie genomen biljetten zijn na het verliezen van hun geldigheid nog drie jaar gratis om te wisselen voor nieuwe bij alle banken en postkantoren en nog twintig jaar bij de Hongaarse Nationale Bank.

Verplichting om als bedrijf een digitale omgeving aan te maken

Wie een bedrijf bezit in Hongarije, dient voor het einde van dit jaar een zogenoemde 'cégkapu' aan te maken, dat is een digitale omgeving voor het uitwisselen van informatie met de overheid. Het is enigszins vergelijkbaar met DigiD in Nederland. Wie een bedrijf heeft en dit nog niet heeft gedaan, wordt aangeraden z.s.m. contact op te nemen met de boekhouder.

Belastingvrij schenken aan eerstegraads verwanten

In het verleden heb ik stilgestaan bij het feit dat eerstegraads verwanten ((groot)ouders, (klein)kinderen en echtgenoten) in Hongarije onbeperkt aan elkaar belastingvrij kunnen schenken. Hier wordt veelvuldig gebruik van gemaakt. Inmiddels is deze belastingvrijstelling ook uitgebreid naar koopovereenkomsten tussen eerstegraads verwanten: ook bij koop betaalt men geen overdrachtsbelasting meer.

*mr.drs. Robert H.C. Kemkers - GeGe Group
www.hongarijehuis.nl
Kijk voor alle onderwerpen van Roberts
Advies op www.mecsekmagazine.nl*



Márti Csille, een professionele vilt-kunstenares en zeepmaakster

Buiten is het al donker. Binnen ook, maar de ruimte wordt verlicht met gegroepede waxinelichtjes op de grond. Ze staan tussen Márti's kunstwerken en de genodigden in, terwijl de 'Sage van de Glashütte' (over de komst van de eerste glasblazer in deze omgeving omstreeks 1700) afwisselend wordt voorgedragen door een heer en een dame, ver van elkaar, maar wel tegenover elkaar. Ik was bij de opening van Márti's nieuwste tentoonstelling op 1 december in Hosszúhétény in het Nemes János Múvelődési Központ, om vijf uur 's middags.

Márti werd geboren in 1969 in Kecs-kemét. Eenmaal op de middelbare school besloot ze dat ze wilde leren vilten en bezocht daarom regelmatig in het weekend de meester van de viltkunst ter plaatse, István Vidák, die een soort workshop organiseerde. Bij hem heeft ze de kneepjes van het vak geleerd om met water, zeep en (ongesponnen) wol te werken en daarvan de mooiste vilten objecten te maken.

Ambacht

Het is al een eeuwenoud ambacht, dat tot ver in het Midden Oosten werd uitgeoefend voor het maken van kledij, nomadententen en tapijten. Márti heeft niet de stijl van haar leermeester overgenomen, maar is qua vormgeving haar eigen weg ingeslagen. Dit alles al zo'n ruim 30 jaar geleden. Toen ze eenmaal van de middelbare school af was, is ze naar Pécs verhuisd, om daar vanaf 1988 een studie Etnografie en de lerarenopleiding Grafische kunst te gaan volgen aan de universiteit in Pécs.

Márti is pas in 2003 afgestudeerd, omdat ze deze richtingen na elkaar volgde en omdat ze intussen ook als viltkunstenares aan de slag was gegaan om in haar levensonderhoud te kunnen voorzien.

Ze heeft daardoor haar leven als kunstenares in Pécs weten op te bouwen, waar ze nu 30 jaar woont in haar huis annex werkplaats met een prachtige lichtinval.

Aanraken

Márti is bijzonder begaan met het lot van blinden. Daarom probeert ze ook met haar handen 'te zien' en haar viltprodukten een zodanige

vorm te geven, dat ook blinden door aanraken het werk kunnen ervaren. In haar werk grijpt ze terug op de geschiedenis van de mensheid, de betekenis van de aarde, de bomen en het water, waardoor het weer een deel wordt van ons dagelijks leven.



andere: de tent, het schip en de tulp. Ze heeft sterk de indruk dat de aandacht voor de vilttechniek weer opleeft, waar het bijna was verdwenen. Márti heeft vaak meegedaan aan nationale en internationale wedstrijden voor (vilt)kunstenaars en heeft haar werk ook op veel tentoonstellingen laten zien.

Vanaf 2008 geeft ze les op een privéschool in Pécs en sinds 1996 geeft ze ook in Duitsland regelmatig een aantal workshops van een paar weken.

Kaas en zeep

In 2011 werd haar zontje geboren



Terugkerende motieven in haar kleurrijke werk zijn onder

en heeft Márti drie jaar lang niet meer kunnen vilten. Ze heeft zich toen met haar vriend bekwaamd in het maken van kaas en zeep van geitenmelk en ze doet dit laatste nog steeds nu ze weer in Pécs woont. Zeepjes van geitenmelk in verschillende vormen, geuren en kleuren. Daarna is ze ook langzaam aan weer begonnen met het vilten.

Haar werk - dat deels te zien is op tentoonstellingen en deels bij haar thuis - is ook te koop, met uitzonde-

ring van een aantal 'monumentale' stukken dat ze niet kwijt wil omdat ze daarmee naam heeft gemaakt. Márti ontwerpt ook op bestelling en elk stuk wordt een unicum, want prototypes kent en wil ze niet. Dit laatste geldt natuurlijk niet voor de zeepjes die ze maakt, want die hebben wel een vaste reeks van vormen en kleuren voor de verkoop.

Een bezoekje aan haar huis/ werkplaats is alleen mogelijk op afspraak. Ze spreekt een beetje Engels.

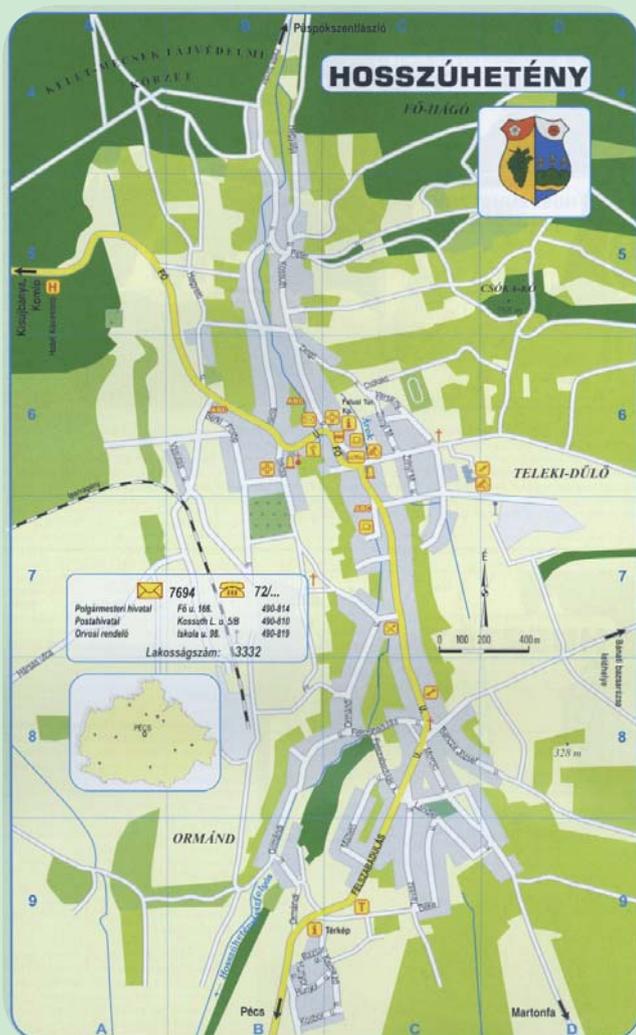
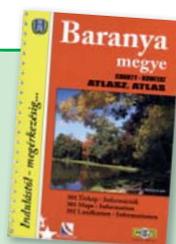
Adres: Pécs, Abaliget u.2 (op de hoek met de Fábian Béla u.)

Mobiel: +36 20/420 5800, e-mail: csillemarti@gmail.com.

Eddy Smid, Nagypalli PinceGaléria

Uitgelicht: Hosszúhetény

Het zeer groene en goed ontwikkelde dorp Hosszúhetény (ca. 3.500 inwoners) is een geliefd suburbaan dorp aan de voet van de berg Zengő, midden in het Mecsekgebirge.



het beschermde natuurpark Keleti Mecsek Tájvédelmi Körzet (Natuurpark Oostelijke Mecsek). Hier groeit onder andere de zeer zeldzame 'banáti bazsarózsa', een beschermde wilde roos. Als gevolg van zeer uitvoerige protesten werd de habitat van deze en andere plantensoorten niet aangetast door de bouw van een radarinstallatie voor de NAVO.

Tot Hosszúhetény behoren ook de kleine buurtschappen Kisújványa en Püspökszentlászló. De Mecsek beleeft men hier op zijn best! Aan

het eind van Püspökszentlászló vindt men bij het oude buitenhuis van de bisschoppen van Pécs een fraai arboretum met rozentuin. In deze omgeving kan men heel goed wandelen, mountainbiken, vissen, paardrijden of anderszins recreëren. In het dorp zijn diverse kleinschalige overnachtingsmogelijkheden, alsmede is op de Kövestető een hotel gelegen.

Naast de plaatselijke werkgelegenheid, werken de meeste bewoners in de steden Pécs en Komló, waar het dorp precies halverwege tussenin gelegen is. De plaats is het gehele jaar door goed bereikbaar over doorgaande wegen en ligt slechts 4 kilometer van Rijksweg 6 (Pécs-Boedapest). Het dorp wordt goed ontsloten door enkele frequente buslijnen en beschikt over een goed aanbod van basisvoorzieningen. Overige zaken zijn dichtbij te vinden in Pécsvarad, Pécs en Komló.

Vanuit alle delen van het langgestrekte dorp - dat geheel is gelegen in een groene vallei aan de voet van de bergen - loopt men zo de uitgestrekte natuur in, waaronder

Bij top-restaurant Almalomb aan de Ormándi utca 19 kan men heerlijk eten. Ook wonen er diverse kunstenaars. Kijk [hier](#) voor het actuele huizenaanbod in dit dorp.

Van: www.hongarijehuis.nl

EVENEMENT IN PÉCS

5 januari
concert 'Boban Marković Orkestar'
Kodály Centrum

'Jam sessie' van misschien wel de meest populaire brass band in Europa! Tickets van 1.000 tot 5.490 Ft

25 januari
Concert Pannon Philharmonic Orchestra
Kodály Centrum

Het orkest speelt populair filmmuziek onder leiding van dirigent Gábor Hollerung
Tickets tussen 1000 en 5990 Ft
www.jegymester.hu

Oud en nieuw



Op 31 december wordt midden in Pécs een feestje gebouwd met lokale bands, vuurwerk en straatfeest tot 1 uur. Meevieren? Vanaf 21.00 uur is er muziek op het Széchenyi plein. Om 23.55 uur begint het aftellen - samen met burgemeester Zsolt Páva - en natuurlijk als klapper een mooi vuurwerk om 12.00 uur.

advertentie

nu ook verkoop!

HUNGARIAHUIZEN
UW SFEERVOL VAKANTIEHUIS IN HONGARIJE
www.hungariahuizen.nl

Studiekansen voor Roma jongeren

Nieuwe kandidaten aangenomen voor studiefonds

Vakaró voor Komló

Conny van Tuil van Vakaró voor Komló kon in de laatste nieuwsbrief melden dat naast de vijf al studerende jongeren en nog eens vier konden worden aangenomen. Ze schrijft:

"Drie daarvan werden er voorgedragen door Annamária, een (Roma) lerares, die vele jongeren en hun thuissituatie kent. De vierde kandidaat werd voorgesteld vanuit de bestaande Studiefondsgroep. Ik sprak met alle jongeren - online - persoonlijk. We hebben besloten ze alle vier op te nemen in het programma. Ik stel ze even aan jullie voor:

Alexandra



Dit is een meisje waarop Annamária ons al twee jaar geleden attendeerde. Erg slim en ijverig, met een complexe en zeer armoedige thuissituatie.

Eerder hadden we geen ruimte binnen het programma om haar op te nemen; nu dus wel. Ze is 17 jaar jong en gaat naar het beroepsgymnasium in Komló. Handel is de richting die ze heeft gekozen.

Dániel

Door omstandigheden thuis kwam Dániel zijn schoolcarrière pas laat op gang. In zijn jonge jaren is hij amper naar school geweest; hij werd eigenlijk gewoon thuis gehouden. De laatste jaren is hij aan een inhaalslag bezig. Hij is 23 jaar en doet dit jaar eind-examen gymnasium. Dániel doet mee aan een speciale wedstrijd: 'Uitstekende leerling'. Hiervoor moet hij allerlei taken uitvoeren o.a. een businessplan



schrijven. In januari is er een examen en als hij zich weet te plaatsen bij de top 5, dan is hij er zeker van dat hij zonder problemen straks de opleiding kan kiezen die hij het liefste zou willen. Graag zou hij iets in de zakenwereld/financiële wereld willen gaan doen.

Stella

Voor zover wij weten is er nog geen vrouwelijke Roma tandarts in Hongarije. Maar we hopen dat Stella uit Komló de eerste wordt!



Sinds september jl. studeert ze tandheelkunde aan de universiteit in Pécs. Op de eerste collegedag brak ze haar enkel, maar dat weerhield haar er niet van om toch de college's te volgen. Voor onze stichting is Stella wel een dure 'klant', maar we hebben er alle vertrouwen in dat dit een goede investering is. In meerdere opzichten doet ze ons denken aan een eerder meisje, Edit, dat ook een dure kostganger was, maar nu als tandtechnicus toch heel de familie uit het slob trekt.

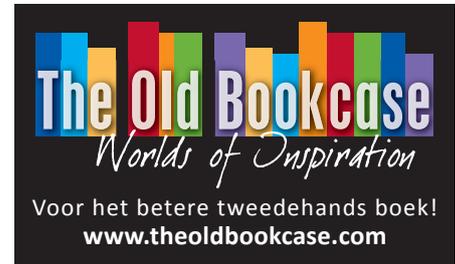
Zoltán

Zoltán zit in het laatste jaar van het gymnasium. Hij wil na zijn eindexamen graag verder studeren. Hij is nu 19 jaar en woont in een gehucht naast Komló.



Dit schooljaar hebben we dus in totaal 9 jongeren in het Studiefonds. Daar zijn we erg blij mee.

Op de hoogte blijven van de activiteiten van St. Vakaró voor Komló? Stuur een email naar vakarovoorkomlo@ziggo.nl.



REDACTIE

Gert Jan Hoogenkamp
Robert Kemkers
Eddy Smid
Irene Polak
Cees Verharen (hoofdredacteur)
ceesverharen@troas.eu

Mecsek Magazine komt elk kwartaal uit en wordt naar ruim 1500 emailadressen verzonden.

De deadline voor het winternummer: 10 maart

Medewerkers aan dit nummer:

Andrea Kemkers-Gulyás, Piet en Petra van der Knaap, Jan Noot, Conny van Tuil

Verantwoordelijkheid:

- De mening van schrijvers in Mecsek Magazine is niet noodzakelijk de mening van de redactie.
- De redactie houdt zich het recht voor om artikelen te weigeren of (in overleg) te redigeren.
- Geplaatste artikelen zijn afgestaan aan Mecsek Magazine, zodat verdere verspreiding van het blad c.q. het artikel ongehinderd verder plaats kan vinden via sociale media en internet.
- Ingezonden foto's vallen onder verantwoordelijkheid van de inzender (privacy en copyright).

Idee, vormgeving en logo van Mecsek Magazine zijn eigendom van Cees & Irene Verharen.

Like Mecsek Magazine op Facebook.



www.mecsekmagazine.nl



— Ügyvédi iroda & jogi tanácsadás
Advocatuur & Juridisch Advies

— Szolgáltatás
Dienstverlening

— Kreatív & fejlesztés
Creatief & Ontwikkeling

— Ingatlanközvetítés & értékbecslés
Makelaardij & Taxaties

WWW.HONGARIJEHUIS.NL

Object 708: „Te renoveren Schwabische woonboerderij in Szalatnak (Baranya)” – 13.700 euro

Traditionele boerenwoning gelegen op ruim 1 ha. grond aan de noordzijde van de Mecsek. Het huis ligt op een mooi perceel in een rustige, doodlopende straat aan de rand van het dorp. Evt. zijn direct ernaast nog extra percelen bij te koop, alsmede een 2e boerderij, in totaal is het mogelijk ca. 2-2,5 ha. te kopen! Het huis dient weliswaar volledig te worden gemoderniseerd, maar is op zich degelijk gebouwd en droog en biedt veel authentieke elementen en uitstraling.



Object 447: „Uitgebouwde woonboerderij te koop in Basal (Baranya)” – 49.500 euro

Volledig gerenoveerde ruime woning op ruim 2 hectare vlakke, goed bruikbare volledig eigen grond (!), temidden van de heuvels van Zselic, net buiten het stadje Szigetvár. Het object is recentelijk fors uitgebreid en heeft een praktische indeling. Het huis biedt alle comfort en ligt op een rustige locatie aan een groenstrook in een zowel bij Hongaren als buitenlanders geliefd dorpje. Grote stal en schuur achter de woning, ideaal voor het houden van dieren.

Object 172: „Modern landhuis net buiten Pécs in Kővágószőlős (Baranya)” – 109.000 euro

Modern, ruim landhuis op goede stand, in een aantrekkelijke omgeving, nabij alle voorzieningen en met het gemak van de stad, en toch de rust en vrijheid van een gemoedelijk, goed voorzien dorp. Ideaal voor permanente bewoning door een of meerdere generaties. De woning is hoog gelegen op een ruim perceel, met binnenplaats, terrassen, gras en tuin; er is een inpandige garage. Vrij uitzicht aan de achterzijde op het Mecsekgebergte.



Object 36: „Landhuis met weids uitzicht in Balatonszentgyörgy (Somogy)” – 195.000 euro

Op 3 km. van het Balatonmeer, nabij Keszthely en Hévíz gelegen modern, ruim, luxe en onderhoudsarm landhuis, gelegen op een fraaie locatie op een zeer ruim perceel (7719 m²), als laatste huis van het dorp. In de jaren negentig geheel gebouwd naar Nederlands/Duitse standaard. Door de indeling is de bovenverdieping na een kleine aanpassing evt. ook afzonderlijk te verhuren evenals de aangebouwde volledig geïsoleerde stenen garage.